

75ste vergadering

Donderdag 9 april 2009

Aanvang 10.15 uur

Voorzitter: Verbeet

Tegenwoordig zijn 127 leden, te weten:

Aasted Madsen-van Stiphout, Agema, Anker, Aptroot, Arib, Atsma, Van Baalen, Bashir, Van Beek, Besselink, Blanksma-van den Heuvel, Blok, Van Bochove, Boelhouwer, Van Bommel, Bosma, Bouchibti, Bouwmeester, Brinkman, Ten Broeke, Van der Burg, Van de Camp, Çörüz, Cramer, Depla, Dezentjé Hamming-Bluemink, Dibi, Tony van Dijck, Jan Jacob van Dijk, Jasper van Dijk, Van Dijken, Eijsink, Elias, Ferrier, Fritsma, Van Geel, Gerken, Van Gerven, Gesthuizen, Griffith, Van Haersma Buma, Hamer, Haverkamp, Heemelaar, Heerts, Heijnen, Van Heugten, Van Hijum, Ten Hoopen, Irrgang, Jacobi, Jager, Jansen, Joldersma, Jonker, Kalma, Karabulut, Knops, Koopmans, Koppejan, Koşer Kaya, Kraneveldt-van der Veen, Kuiken, Langkamp, Leerdam, Van Leeuwen, Leijten, Luijben, Madlener, Mastwijk, Van Miltenburg, Neppérus, De Nerée tot Babberich, Nicolaï, Omtzigt, Ormel, Ortega-Martijn, Ouwehand, De Pater-van der Meer, Pechtold, Pieper, Polderman, Poppe, Van Raak, Remkes, Roefs, Roemer, De Roon, De Rouwe, Rutte, Samsom, Sap, Schermers, Schinkelshoek, Schippers, Schreijer-Pierik, Smilde, Smits, Spekman, Spies, Van der Staaij, Sterk, Tang, Teeven, Thieme, Tichelaar, Timmer, Van Toorenburg, Uitslag, Van der Veen, Van Velzen, Verbeet, Verdonk, Vermeij, Van der Vlies, Voordewind, Vos, Jan de Vries, Van Vroonhoven-Kok, Waalkens, Weekers, Wiegman-van Meppelen Scheppink, Wilders, Willemse-van der Ploeg, De Wit, Wolbert en Zijlstra,

en mevrouw Cramer, minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de heer Eurlings, minister van Verkeer en Waterstaat, mevrouw Verburg, minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, mevrouw Klijnsma, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, en mevrouw Bussemaker, staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mee dat de volgende leden zich hebben afgemeld:

Gill'ard, Graus en De Roos-Consemulder.

Deze mededeling wordt voor kennisgeving aangenomen.

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 2 april 2009 over **schuld-hulpverlening**.

De **voorzitter**: Ik geef als eerste en enige het woord aan mevrouw Karabulut. Ik zal scherp op uw tijd toezien, maar dat is een grapje. Het is nog vroeg, maar het is toch een grapje.

□

Mevrouw **Karabulut** (SP): Voorzitter. Dat doet u altijd. Ik verwacht niet anders.

Gemeenten hebben een belangrijke rol bij het voorkomen en genezen van schulden, maar ook bij het bestrijden van armoede. Mensen met een laag inkomen, armen, kunnen bij de gemeenten een aanvraag indienen voor bijzondere bijstand wanneer de koelkast of wasmachine kapot is, of wanneer de veren door het matras springen. Veel gemeenten wijzen zo'n aanvraag echter af en sturen de mensen door naar de kredietbank voor een lening. Mensen die geen cent te makken hebben, worden zo dieper in de schulden gestoken. Dat is ook strijdig met het doel van het kabinet om armoede en schulden terug te dringen. Voormalig staatssecretaris Aboutaleb heeft terecht met de gemeenten afgesproken om leenbijstand te ontmoedigen, maar in de praktijk blijken gemeenten nog volop door te gaan met het verstrekken van leningen aan mensen die daarvoor geen geld hebben. Daar moet een eind aan worden gemaakt. Vandaar de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het kabinet de mogelijkheid tot het verstrekken van leenbijstand aan mensen met een laag inkomen voor de aanschaf van duurzame gebruiksgoederen wil ontmoedigen, maar hier tot dusverre niet in is geslaagd;

verzoekt de regering, het verstrekken van leenbijstand voor duurzame gebruiksgoederen voor mensen met een

Karabulut

laag inkomen aan banden te leggen en de Kamer hierover te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Karabulut. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 147 (24515).

Mevrouw **Karabulut** (SP): Voorzitter. Dan de kredietreclames op televisie. Marijnissen heeft in 2006, voor de verkiezingen, een belofte ontlokt van Verhagen en Bos. De misleidende en indringende kredietreclames zouden na de verkiezingen worden verboden. Deze verkiezingsbelofte moet wat de SP betreft alsnog worden ingelost. Daarom de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering, zich uit te spreken voor een totaalverbod op leenreclames voor persoonlijke leningen op televisie,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Karabulut. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 148 (24515).

Mevrouw **Karabulut** (SP): Voorzitter. U zult begrijpen dat ik hiervoor natuurlijk de steun verwacht van de coalitiepartijen, het CDA en de PvdA, die ook voor een totaalverbod op kredietreclames zijn.

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Ik word uitgedaagd om hier op voorhand iets over te zeggen. Het initiatiefwetsvoorstel dat de heer Spekman en ik hebben ingediend vorige week, geeft heel duidelijk een beperking in de tijd aan en niet een volledig verbod op kredietreclames op televisie. In die zin sluit de motie niet helemaal aan op het initiatiefwetsvoorstel. U kunt dus niet op voorhand op onze steun rekenen.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Ik kan mij een motie van het CDA herinneren, uit 2006, met exact hetzelfde dictum. Ik neem aan dat mevrouw Blanksma het met mij eens is dat waar een totaalverbod mogelijk is wij dat wel voor elkaar moeten boksen. Zij kan toch niet tegen deze motie zijn? Als je kredietreclames tot 21.00 uur kunt verbieden, kan dat na 21.00 uur ook.

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Het CDA gaat voor een haalbaarheid van 100% van initiatieven die wij nemen. Wij hebben ons laten vertellen dat een totaalverbod veel minder kans van slagen heeft dan ons initiatiefwetsvoorstel. Wij gaan dus voor 100% haalbaarheid.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Ik wil het CDA en de PvdA

graag helpen om de verkiezingsbelofte van destijds in te lossen. Ik zal voorstellen doen voor een totaalverbod. Ik neem aan dat die partijen die steunen.

De heer **Spekman** (PvdA): Wat het laatste betreft: geen haar op mijn hoofd. Ik heb een vraag over de leenbijstand. Vindt u de wethouder in Groningen een goede wethouder?

Mevrouw **Karabulut** (SP): Ja.

De heer **Spekman** (PvdA): Die wethouder is van SP-huize. Ik vind hem ook zeer goed, maar hij doet wel aan leenbijstand. Er zijn meer wethouders van SP-huize die de leenbijstand geven die u zo verfoeit. Hoe kan het dat in uw partij, één partij, zo verschillend wordt gedacht over de leenbijstand?

Mevrouw **Karabulut** (SP): Hetzelfde geldt voor de PvdA en de CDA-wethouders. Dat vind ik ook niet goed. Omdat het gaat om SP-wethouders, praat ik leenbijstand nog niet goed. Het gaat erom dat de leenbijstand wordt verstrekt aan mensen met lage inkomens die een aanvraag doen voor hulp bij de gemeente omdat ze arm zijn, omdat hun koelkast het niet meer doet en ze geen geld meer hebben. Dezelfde gemeente die zegt armoede terug te willen dringen en schulden aan te willen pakken, verwijst zo iemand door naar de kredietbank. Daar willen wij wat aan doen, mijnheer Spekman. U zou ons hierin moeten steunen!

De heer **Spekman** (PvdA): Ik constateer dat de SP twee gezichten heeft, omdat zij wethouders heeft die gewoon leenbijstand geven, en niet geringe bedragen ook. Mevrouw Karabulut beweert namens de SP, staande in de Kamer, dat de leenbijstand afgeschaft moet worden. Ik beweer dat overigens niet. Vervolgens zijn er wel allerlei wethouders die met deze leenbijstand in de weer gaan. Dat is een dubbel gezicht van de SP.

Mevrouw **Karabulut** (SP): De heer Spekman moet mij geen woorden in de mond leggen. De leenbijstand blijft als mogelijkheid bestaan. Het valt mij tegen dat de PvdA wederom een belofte niet nakomt, namelijk het helpen van de armen. Wat ik wil afschaffen is het geven van mensen die geen cent te maken hebben.

□

Staatssecretaris **Klijnsma**: Voorzitter. Ik heb beide moties voor mij liggen en ik wil beginnen met de motie over de leenbijstand. Deze vloeit, net als de andere, voort uit het debat dat wij gehad hebben. Mevrouw Karabulut zegt terecht dat je op zich terughoudend moet omgaan met leenbijstand. In het debat hebben wij echter ook gewisseld dat de Wet werk en bijstand gemeenten de mogelijkheid biedt om voor duurzame gebruiksgoederen bijstand te verlenen in de vorm van een gift of in de vorm van een lening. Dit is echt aan gemeenten zelf. Gemeenten zijn hier zelf verantwoordelijk voor. Met de VNG is overlegd over het feit dat je hiermee heel terughoudend moet omgaan. Ik heb begrepen dat mijn voorganger hierover reeds gesproken heeft met de Kamer. Hij heeft toegezegd dat er twee evaluatierondes zullen plaatsvinden. Dat zal ook geschieden, dit jaar en

Klijnsma

volgend jaar, opdat wij goed inzicht hebben in de vraag hoe het met de leenbijstand in Nederland gaat.

Zaak is en blijft dat leenbijstand door gemeenten zelf al dan niet wordt gehanteerd. Het is ook aan gemeenteraden – ik moet dit echt onderstrepen – om de wethouders van sociale zaken hierop aan te spreken als men het niet eens is met de uitvoering van het beleid. Overigens is het zo dat ik mij het inzetten van leenbijstand wel kan voorstellen als er echt sprake is van verwijtbaar gedrag van cliënten. Immers, je kunt niet tot in lengte van jaren steeds maar bijstand blijven verstrekken.

Ik vind het wel heel belangrijk om nog eens te benadrukken dat het kabinet – dit geldt zeker ook voor tenminste de coalitiepartijen, maar waarschijnlijk voor nog meer partijen – het armoedebeleid heel hoog op de agenda heeft gezet de afgelopen jaren. Wederom zijn er extra middelen beschikbaar voor de schuldhulpverlening. Ook dat is iets wat wij moeten blijven doen, in nauwe samenspraak met gemeenten.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Het gaat in dit geval niet om mensen die iets nalaten of zich niet aan de regels houden. Het gaat om arme mensen over wie het kabinet na 100 dagen toeren in het land in zijn brochure heeft opgenomen dat leenbijstand aan mensen die geen cent te makken hebben, niet kan. Uit ons onderzoek blijkt dat heel veel gemeenten nog steeds aan deze mensen leningen verstrekken en hen hiermee in de schulden steken. Ik vraag de staatssecretaris de verkiezingsbelofte na te komen en het beleidsprogramma uit te voeren. Waarom doet zij dit niet?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Zoals ik zo-even al heb gezegd – ik val in herhaling – is het aan gemeentebesturen om binnen de Wet werk en bijstand heel minutieus te bezien welke instrumenten men kan hanteren. Een ervan is bijstand om niet, een ander is leenbijstand. Het is aan de colleges en de gemeenteraden om dit in verordeningen goed af te spreken. Bovendien is nu ook de langdurigheidstoelage een instrument voor gemeenten. Uit een rondje dat wij de afgelopen dagen hebben gemaakt langs gemeenten in de context van de leenbijstand, blijkt dat daarmee zeer genuanceerd wordt omgegaan.

Mevrouw **Karabulut** (SP): De motie die ik heb ingediend, komt vrijwel overeen met de tekst die u hebt opgenomen in uw beleidsprogramma. Begrijp ik het goed dat u loslaat wat in uw beleidsprogramma staat en dat u die belofte niet nakomt? Zegt u: arme mensen, zoekt u het maar uit?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Nee, absoluut niet. Ik zeg helemaal niet: arme mensen, zoekt u het maar uit. Sterker nog, ik weet dat er van alle partijen wethouders van Sociale Zaken zijn die enorm hun best doen om voor die arme mensen soelaas te bieden. Binnen de Wet werk en bijstand hebben zij een aantal instrumenten. Zij benutten die instrumenten en zij doen dat genuanceerd. Er zijn misschien wat uitzonderingen, maar het leeuwendeel doet dat heel genuanceerd. Ik ben ook van de medeoverheden en ik neem die medeoverheden serieus. Mocht men in gemeenteraden niet tevreden zijn over het beleid van een college, kan men dat college daarop aanspreken.

Voorzitter. Ook de tweede motie is punt van aandacht geweest in het debat. Deze motie gaat over de manier om met kredietreclames om te gaan. Zoals wij toen al gezegd hebben, ligt dat niet zozeer bij mij als wel bij mijn collega van Financiën. Sinds 1 april staat bij de reclames op tv al: "pas op, geld lenen kost geld". Dat is dus al een pasje in de goede richting. Ik heb begrepen dat het CDA en de PvdA een initiatiefwetsvoorstel hebben aangekondigd. Dat wetsvoorstel wacht ik gewoon af.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Dus eigenlijk zegt de staatssecretaris dat zij de motie ontraadt. Dit is de tweede verkiezingsbelofte van de partijleider van de PvdA, de heer Wouter Bos, die niet wordt nagekomen, want die leenreclames zouden helemaal van de buis verdwijnen. Ik vraag de staatssecretaris om zich daarover uit te spreken. Dat weigert zij. Het is de tweede belofte die wordt gebroken.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Ik vind het heel prettig om daarop nog even iets te kunnen antwoorden. Ik zeg niet voor niets dat het initiatiefwetsvoorstel wordt afgewacht. Ik zeg ook niet voor niets – en volgens mij heb ik dat ook in het debat naar voren gebracht – dat natuurlijk heel zorgvuldig moet worden gekeken naar wat je wel of niet wilt verbieden op televisie.

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Ik wil er nog één ding aan toevoegen. Tijdens het debat hebben wij het gehad over het initiatiefwetsvoorstel. Ik heb toen duidelijk begrepen dat u dat heel positief omarmde. U bent nu iets terughoudender, vind ik. In het debat was uw reactie echt: het klinkt heel sympathiek; ik ben voornemens om er met die ogen naar te kijken. Ik merk nu een wat terughoudender houding.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Ik ben niet veranderd op dat punt sinds vorige week; sowieso niet, trouwens. Het is natuurlijk wel zaak dat wij, als het initiatiefwetsvoorstel er ligt, ook naar de hele context kijken. Dat spreekt voor zich. Maar van het fenomeen kredietreclames ben ik geen fan. Zal ik me zo maar uitdrukken?

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: De stemming over de moties is volgende week dinsdag.

De vergadering wordt van 10.31 uur tot 13.15 uur geschorst.

De **voorzitter**: Op de tafel van de griffier ligt een lijst van ingekomen stukken. Op die lijst staan voorstellen voor de behandeling van deze stukken. Als voor het einde van de vergadering daartegen geen bezwaar is gemaakt, neem ik aan dat daarmee wordt ingestemd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, toestemming te verlenen tot het houden van wetgevings- c.q. notaoverleg met stenografisch verslag op: